

Heimwee en de heilige Geest

✍ David Onnekink en Martine Veldhuizen

📷 Jedi Noordegraaf / Kasia Orlow

‘In de wanhoop, in de vrije val die we maakten,
troostte de heilige Geest ons met goede woorden,
hemelse beelden en spectaculaire landschappen.

En Hij doet dat nog steeds’

'Gevoelens en emoties zijn geen graadmeter voor Gods aanwezigheid'

De telefoon ging om 03.10 uur, midden in de nacht. We herkenden het nummer van de intensive care voor pasgeboren kinderen. En we wisten dat het mis was. Onze dochter Hannah was twee weken daarvoor prematuur geboren, woog maar 1270 gram. Die nacht was ze ernstig ziek geworden en moest ze met spoed worden geopereerd. We hebben gewaakt die nacht, in een leeg kamertje in het Utrechts Medisch Centrum, met alleen een tafel, tl-buizen en een gifgroene bank. Vroeg in de morgen bleek de operatie geslaagd, maar Hannah was ernstig verzwakt. Diezelfde dag is ze in onze armen overleden.

We hebben vaak teruggedacht aan die nacht. We noemen die ons Getsemane, de nacht waarin we ons voorbereidden op de dood. Nooit hadden we de heilige Geest als Trooster meer nodig dan toen. Waar was Hij? Het is de vraag die iedereen stelt in periodes van rouw. En wat verwachtten wij dan van Hem? Dat Hij bemoedigende woorden tot ons zou spreken? Maar helpen die dan echt als je je kind verliest?

De heilige Geest als Trooster

De maanden na het overlijden van Hannah leefden we in shock. Het verlies van een kind is te groot om te bevatten. Je bent in een vrije val, maar je hebt het niet goed door. Ondertussen ga je gewoon door met leven, je staat op, smeert boterhammen, poetst je tanden. Je hebt zwarte dagen en je hebt redelijke dagen, maar geen gewone dagen. Je verwerkt het verlies niet, het verweeft zich met je leven.

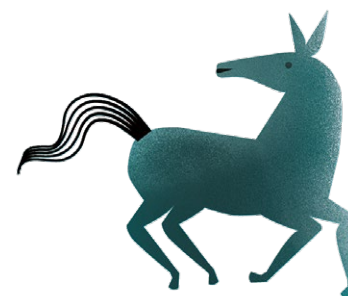
En toch is er troost. Toen we voor het eerst weer in de kerk kwamen, gingen mensen niet vragen hoe het met ons ging, maar legden even een hand op onze schouder en zeiden: 'Fijn dat je er weer bent. We denken aan Hannah.' Dat was een mooie ervaring: de kerk als het lichaam van Christus, dat met ons mee lijdt, ons omarmt en Hannahs naam noemt. Is dat het werk van de heilige Geest?

We hebben in die tijd meer geleerd over de heilige Geest als trooster. Als je rouwt voel je je soms door God verlaten. Maar toen Jezus in Getsemane ging bidden, stuurde God onmiddellijk een engel. Wat vreemd dat ons dat nooit eerder was opgevallen. Hij beantwoordde het gebed van Jezus dus meteen. We lazen ook dat Jezus nog steeds bang was nadat de engel was gekomen, dus blijkbaar zijn gevoelens en emoties geen graadmeter voor Gods aanwezigheid. Dat beseft

heeft ons leven veranderd. De troost van de heilige Geest begon voor ons daar: je voelt Mij niet en je ziet Mij niet. Maar Ik ben er.

Ja, maar...

Als je rouwt is het verleidelijk om troost af te wijzen. Alsof mooie woorden of mooie beelden je helpen. Niets helpt toch als iemand is overleden? Rouw lijkt vaak te werken volgens de principes van de zwaartekracht, je wordt vanzelf naar beneden getrokken. Je worstelt, hebt vragen, en je laat je overspoelen door negatieve gevoelens. 'Als je ouder wordt, dan weet je het theologisch gezien allemaal niet zo zeker meer,' zei iemand onlangs tegen ons. 'Mooi hoor, wat je allemaal gelooft, maar je krijgt je geliefde er niet mee terug. Prima wat er in de Bijbel staat, maar ik heb er nu even niets aan. Ik heb nu vooral heel veel vragen.' Dit kun je allemaal zeggen en we begrijpen en herkennen dat.

Tegelijkertijd hebben we gemerkt dat er toch momenten zijn waarop je die zwaartekracht kunt trotseren, tegenwicht kunt bieden aan de wanhoop. We ontdekten dat de heilige Geest ons troostte wanneer we zelf iets deden. Niets spectaculairs, maar in alle eenvoud. Met woorden en beelden.

'We spreken nooit over Hannah in de verleden tijd'

Goede woorden

Het eerste wat we begonnen te doen was het uitspreken van goede woorden. Woorden kunnen een enorme impact hebben. In je verdriet kun je dagelijks tegen elkaar zeggen: 'We zien Hannah nooit meer terug, ze is dood, waarom is haar dit overkomen?' Maar wij spreken uit: 'Hannah is geborgen bij God, ze heeft een eeuwig leven, ze heeft het nu goed.' Dat voel je niet en kun je amper geloven. Maar we zeggen het. En we spreken nooit over Hannah in de verleden tijd.

Het is net als bij een vitamine D-tekort dat bij ons allebei werd geconstateerd. Daar werden we heel moe van. We moesten vitamines bij slikken, beter eten, meer daglicht krijgen. En dat moest elke dag. >

'Schoonheid geneest niet,
maar verzacht wel'

We hadden er geen zin in, vergaten het nog wel eens en het leverde eerst niets op. Totdat we drie maanden verder waren. We merken dat we krachtiger, fitter werden.

Heel langzaam maar zeker sijpelde de troost in ons leven binnen, sterkten we aan. Door alle goede woorden kregen we het diepe besef dat we Hannah weer gaan zien. En dat gaf rust. Dominee Paul Visser zei het onlangs prachtig in een interview: 'Elke christen leeft met een binnenpretje.' We leven in een gebroken wereld, met verdriet en pijn, maar wij weten iets wat veel mensen niet weten. Hij maakt alles nieuw. Het is maar voor even.

Goede beelden

Beelden troostten ons ook. We stelden ons actief voor wat Hannah vandaag doet. Wij verbeeldden ons dat ze lange, donkere haren heeft en danst door een grote wei met bloemen. Hielp dat echt, of hielden we onszelf voor de gek? We lazten in ieder geval dat de Bijbel ons aanmoedigt om onze verbeelding te gebruiken en ons te richten op de hemel. In Kolossenzen 3:1 staat: 'Verlang daarom naar de dingen die in de hemel zijn, waar Christus naast God

op de troon zit' (Basisbijbel). En dat deden we.

We hebben nooit een spectaculair beeld of iets heel expliciets van de heilige Geest ontvangen. Ons verhaal is geen verhaal van bovennatuurlijke ervaringen. Met een uitzondering. Toen we nog geen kinderen hadden, reden we eens door een glooiend landschap en zagen een mooie boerderij met een veranda, een weiland met paarden omzoomd door een wit hek. 'Zo is het paradijs,' zeiden we tegen elkaar. Thuis kochten we meteen een houten hekje voor in de tuin en schilderden dat wit, als een soort voorproefje. Een jaar nadat Hannah was overleden gingen we naar een ministrygebed in onze kerk, waar twee mensen voor ons baden. Een van de twee zei: 'Ik krijg een beeld door, het zegt mij niets maar jullie misschien wel. Ik zie een klein meisje, dansend door een wei. De wei is omgeven door een wit hek.'

Oker

Een jaar nadat Hannah was overleden gingen we op reis naar de Verenigde Staten. Daar woonden en werkten we drie maanden lang in Los Angeles en

maakten we een onvergetelijke roadtrip door Californië, Arizona en Nevada. Die reis vormt de basis van onze roman *Oker*, waarin we beschrijven hoe onze omgang met het overlijden van Hannah ons leven heeft veranderd. Ook hier heeft de Geest ons getroost, door de beelden die we hebben gekregen – niet als verbeelding, maar als concreet landschap of vergezicht. Schoonheid geneest niet, maar verzacht wel. De uitgestrekte woestijn die plotseling bloeit in het voorjaar, de weergaloze Grand Canyon. 'It's God ('dat is God'),' zei de vrouw van onze Amerikaanse dominee daarover. En de eindeloos glinsterende Stille Oceaan, met de ondergaande zon aan de horizon. God geeft zoveel beelden met voorproefjes van wat ons te wachten staat in ons nieuwe hemelse huis.

Heimwee

Na vier jaar rouwen we niet meer zoals eerst. Hannahs leven en verlies is met ons leven vervlochten. Op elke familiefoto 'zien' we een lege plek. Bij elk kind van vier dat we zien, voelen we een steek. Op die momenten missen we haar intens en diep. Maar de rouw is nu anders geworden, we omschrijven die nu meer als heimwee. We missen haar

en voelen de pijn, maar verlangen ook naar huis. We verlangen ernaar haar terug te zien. Soms is het leven weer goed, maar soms voel je juist de pijn en denk je: ik wil naar huis. Misschien kijken we daarom weleens naar programma's als 'All you need is love', met Robert ten Brink, die de gescheiden familieleden weer met elkaar herenigt. We zijn diep ontroerd als we ouders en dochters op elkaar zien afrennen, lang omhelzen en kussen.

Waar was God na het verlies van Hannah? In die wanhoop, in die vrije val die we maakten troostte de heilige Geest ons met goede woorden, hemelse beelden en spectaculaire landschappen. En Hij doet dat nog steeds. Afgelopen jaar werkten we mee aan een boek van Marco van der Straten, *Als ik in de hemel kom*. Jedi Noordegraaf maakte voor het boek een prachtige verbeelding van onze Hannah in een weiland, omzoomd door een wit hek. Regelmatig bekijken we het kunstwerk. Zo brengt de Trooster ons elke dag in herinnering hoe het vandaag met Hannah gaat. Weer een dag in de hemel voor haar. Weer een dag dichterbij voor ons. De heimwee blijft. Maar het is maar voor even. ■

Martine Veldhuizen en David Onnekink wonen in Utrecht met hun kinderen Rebecca en Seth en zijn lid van protestantse gemeente De Nieuwe Kerk. Hun dochter Hannah overleed op 1 maart 2015, twee weken oud. Martine en David schreven hierover onder het pseudoniem Robin Elias in hun roman *Oker* (2018).